

засвоювати не одну, а багато соціальних ролей, просуваючись за віковою і службовою драбинкою, процес соціалізації продовжується все життя. До глибокої старості людина засвоює свої уподобання, погляди на життя, правила поведінки, ролі і т. д. При цьому слід наголосити, що без включення людини в той або інший вид діяльності (економічної, суспільно-політичної, духовної і т. д.), сумісної з іншими людьми, процес соціалізації, формування особистості неможливий.

Соціальні потреби і інтереси перш ніж стати джерелом суспільної активності глибоко усвідомлюються особистістю, стають її ідеальним усвідомленням. Потреби виражають її особливий стан, а інтереси - вибіркоче відношення до матеріальних і духовних потреб і до процесу їх задоволення.

Система соціальної активності, яка охоплює діяльність і поведінку людини, об'єктивує людину у створюваних нею матеріальних і духовних цінностях, є заключною ланкою, інтегрованим показником її соціалізації.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже для гармонійної особистості в цілому та розвитку гендерної сфери людини потрібен багатогранний досвід, який набувається під впливом соціокультурного середовища та є довготривалим, у результаті якого підростаюче покоління повинно засвоїти для себе гендерні ролі та вміти їх відтворити у власній поведінці. Це шлях, завдяки якому особистість відчує гармонійність з оточуючими людьми та світом в цілому.

Список використаних джерел

1. Исаев Д. Н. Половое воспитание детей: Медико – психологические аспекты. Изд. 2-е перераб. и доп./ Д.Н. Исаев, В.Е. Каган – Л.: Медицина, 1988. – 160 с.
2. Каган В. Е. Воспитателю о сексологии / В. Е. Каган – М.: Педагогика, 1991. – 256 с.
3. Каган В. Е. Семейные и полоролевые установки у подростков / В. Е. Каган // Вопросы психологии. – 1987. – № 2. – С. 44 – 52.
4. Каган В. Е. Стереотипы мужественность-женственность и «образ – Я» у подростков / В.Е. Каган // Вопросы психологии. – 1989. - № 3. – С. 53 – 62.
5. Кон И. С. Психология ранней юности / И. С. Кон. – М.: Просвещение, 1989. – 225 с.
6. Эриксон Е. Идентичность: юность и кризис: Пер. с англ. / Общ. ред. и пред. А. В. Толстых / Э. Эриксон – М.: Прогресс, 1996. – 341 с.

References

1. Isaev D. N. Polovoe vospitanie detej: Mediko – psihologicheskie aspekty. Izd. 2-e pererab. i dop./ D.N. Isaev, V.E. Kagan - L.: Medicina, 1988. – 160 s.
2. Kagan V. E. Vospitatelju o seksologii / V. E. Kagan – M.: Pedagogika, 1991. – 256 s.
3. Kagan V. E. Semejnye i polorolevyje ustanovki u podrostkov / V. E. Kagan // Voprosy psihologii. – 1987. - №2. – S. 44 – 52.
4. Kagan V. E. Stereotipy muzhestvennost'-zhenstvennost' i «obraz – Ja» u podrostkov / V. E. Kagan // Voprosy psihologii. – 1989. - №3. – S. 53 – 62.
5. Kon I. S. Psihologija rannej junosti / I. S. Kon. – M.: Prosveshhenie, 1989. – 225 s.
6. Jerikson E. Identichnost': junost' i krizis: Per. s angl. / Obshh. red. i pred. A. V. Tolstyh / Je. Jerikson – M.: Progress, 1996. – 341 s.

Резюме. В данной статье обращается внимание по проблемам гендерной социализации подростков. Охарактеризованы основные процессы гендерной социализации в подростковом возрасте. Освещены понятие гендерной социализации и гендера. Описаны неотъемлемые составляющие для развития гармонично развитой личности на протяжении всего жизненного цикла. Показаны причины негативного формирования подрастающего поколения.

Ключевые слова: гендерная социализация, гендер, формирования личности, внутренние противоречия, зона ближайшего развития.

Summary. This article focuses on issues of gender socialization of adolescents. The paper includes the characteristic of the basic processes of gender socialization in adolescence. In general this research shows the concepts of gender socialization and gender, describes the integral components for the harmonious development of personality throughout the life cycle, and the reasons for negative formation of the younger generation.

Key words: gender socialization, gender, identity formation, internal contradictions, the zone of proximal development.

УДК 159.923.2+159.947.5

Н.І. ЛЕВУС, О.В. ВОЛОШОК

САМОСТАВЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ З РІЗНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ МОТИВАЦІЄЮ

У статті зроблений теоретичний аналіз понять самоставлення та навчальна мотивація. Автори наводять результати емпіричного дослідження особливостей самоставлення у студентів з підвищеним і

зниженим рівнем навчальної мотивації. Виявлено, що студенти з підвищеним рівнем навчальної мотивації вірять у свої сили, відчують контроль над власним життям, розуміють самі себе. Натомість, студенти з тенденцією до зниженої навчальної мотивації частіше незадоволені собою та своїми можливостями, сумніваються у здатності викликати повагу в оточуючих.

Ключові слова: самоствавлення, навчальна мотивація, студентська молодь, мотивація на успіх, пізнавальні та соціальні мотиви.

Постановка проблеми. Самоствавлення – як фундаментальна складова у структурі особистості детермінує соціальну поведінку, впливає на успішність будь-якої діяльності та особистісної самореалізації людини. Одним із напрямів у вивченні емоційно-цінісної природи ставлення до себе є праці (Е.І. Савонько, Л.Г. Подоляк, С.П. Тищенко, О.О. Яцишин), де вихідним положенням виступає розуміння ставлення до себе як сукупності емоційних переживань і оцінних суджень особистості щодо самої себе [4].

На рівні свідомості самоствавлення виявляється у поведінці та діяльності як загальне, глибоке почуття «за» чи «проти» самого себе у формі самоповаги, аутосимпатії, очікування позитивного ставлення від інших. На рівні підсвідомості працюють механізми психологічного захисту «Я», самоцінності, які набувають особливу роль при негативному самоствавленні, яке провокує деструктивну поведінку, сприяє деформації особистості [6].

Теоретичний аналіз поняття самоствавлення, що розглядається, як складова самосвідомості (І.С. Кон, В.В. Столін, С.Р. Пантілєєв) показав, що самосвідомість трактується як процес, за допомогою якого особистість формує ставлення до себе, пізнає себе і як продукт цього процесу – образ «Я». Водночас, образ «Я» є необхідною умовою самоствавлення, важливим механізмом життєдіяльності, що включає саморозвиток особистості [1].

Мотивація – це сукупність спонукальних факторів, які визначають активність особистості; це всі мотиви, потреби, стимули, ситуативні чинники, які спонукають поведінку людини. Чим вищий рівень мотивації, чим більше чинників спонукають людину до діяльності, тим більше зусиль вона схильна докладати [3]. Високомотивовані індивіди більше працюють і, як правило, досягають кращих результатів у діяльності. Часто трапляється так, що менш здібний, але більш мотивований учень досягає вищих успіхів у діяльності, ніж його обдарований товариш [2]. Мотиви навчальної діяльності можна поділити на дві великі групи: пізнавальні та соціальні. Мотивація навчальної діяльності визначається системою освіти, закладами, де здійснюється навчальна діяльність, організацією навчального процесу, суб'єктивними особливостями особи, яка вчиться, суб'єктивними особливостями педагога та його ставлення до особи, що навчається і, нарешті, специфікою навчального процесу [5].

Таким чином, можна побачити взаємозв'язок між рівнем самоствавлення та мірою вияву мотивації особи у досягненні нею успіху. Крім того, успіхи людини позитивно впливають на її самоствавлення, сприяючи постановці більш складних цілей, вірі у власні можливості у досягненні мети.

Мета статті. Мета нашого дослідження полягала у виявленні відмінностей у компонентах самоствавлення студентів з різним рівнем навчальної мотивації та розкритті взаємозв'язків між самоствавленням та різними видами мотивації особистості. Ми припускали, що будуть наявні відмінності у рівні вияву компонентів самоствавлення у осіб з високим і низьким рівнем навчальної мотивації. Студенти з вищим рівнем навчальної мотивації будуть більш позитивно ставитись до себе і навпаки, із зниженням рівня мотивації знижується позитивне ставлення до себе, до оцінки своїх особистих якостей. Також було передбачено, що відмінності за рівнем навчальної мотивації у студентів будуть стосуватись як пізнавальних, так і соціальних мотивів навчання.

Методика та процедура дослідження. Дослідження проводилося серед студентів-психологів 3 курсу Львівського національного університету імені Івана Франка. Вік досліджуваних 19-20 років. Саме на цей період припадає середина навчання студентів в університеті, тому навчальна мотивація вже сформована та стає основою навчання. Загалом було опитано 67 студентів.

Методики, використані в дослідженні: 1) Діагностика структури навчальної мотивації М. В. Матюхіної, що спрямована на дослідження навчальної мотивації та визначення додаткових мотивів навчання, 2) Діагностика мотивації успіху і страху невдачі А. А. Реана, яка дозволяє з'ясувати позитивний чи негативний полюс мотивації, 3) Шкала загальної самоефективності Р. Шварцера і М. Єрусалема (адаптація І. Галецької), що дозволяє з'ясувати особистісну переконаність у власній спроможності відповідати на життєві виклики чи подолати непередбачуваність нової ситуації, 4) Тест-опитувальник самоствавлення В. В. Століна, який спрямований на діагностику інтегрального почуття „за” чи „проти” власного Я.

Для статистичного опрацювання результатів застосовувалися 1) кореляційний аналіз за критерієм Пірсона, 2) кластерний аналіз за методом k-середніх, 3) дискримінантний аналіз з метою перевірки коректності класифікації та 4) порівняльний аналіз за t-критерієм Стьюдента.

Аналіз результатів дослідження. Для виявлення взаємозв'язків між показниками самоствавлення та навчальними мотивами застосовувався кореляційний аналіз. На рівні значимості $p=0,05$ було виявлено наступні статистично значущі кореляції.

Рис. 1. Взаємозв'язки самоефективності із навчальними мотивами студентів

Самоефективність, як інтегральний показник індивідуальних особливостей долаючої поведінки в буденних та стресових ситуаціях, пов'язана із комуникативними мотивами та мотивацією на успіх (рис. 1). Уявлення про те, що суб'єкт сам є джерелом активності, як в діяльності, так і в сферах, що стосуються особистості; виражене переживання свого Я, як внутрішнього стрижня, який організує особистість у діяльності, у спілкуванні; почуття того, що доля знаходиться в його власних руках, здатність впоратися з емоціями і переживаннями з приводу самого себе виявляються пов'язаними між собою.

Рис. 2. Взаємозв'язки самоповаги із навчальними мотивами студентів

Ставлення до себе як до впевненої, самостійної, вольової людини, гідної поваги, пов'язане у студентів із мотивами досягнення та мотивацією на успіх (рис. 2). Студент, мотивований на досягнення успіху, зазвичай ставить перед собою якусь позитивну мету, активно включається в її реалізацію, вибирає засоби, спрямовані на досягнення цієї мети. У протилежному випадку студенти з низькою самоповагою, прагнуть уникнути зриву, осуду, покарання, невдачі. Домінуючою в їхній мотивації буде ідея уникнення й ідея негативних очікувань. Починаючи справу, вони вже заздалегідь боятимуться можливої невдачі і думатимуть про шляхи уникнення цього гіпотетичного промаху, а не про способи досягнення успіху.

Самовпевненість, як віра в свої сили, здібності, енергію, самостійність, позитивна оцінка своїх можливостей контролювати власне життя, розуміння самого себе, пов'язані із мотивами саморозвитку, досягнення та загальною мотивацією на успіх (рис. 3). Інтерес до процесу і результату діяльності, прагнення до саморозвитку, розвитку своїх позитивних якостей, здібностей сприяє формуванню позитивної навчальної мотивації у студентів.

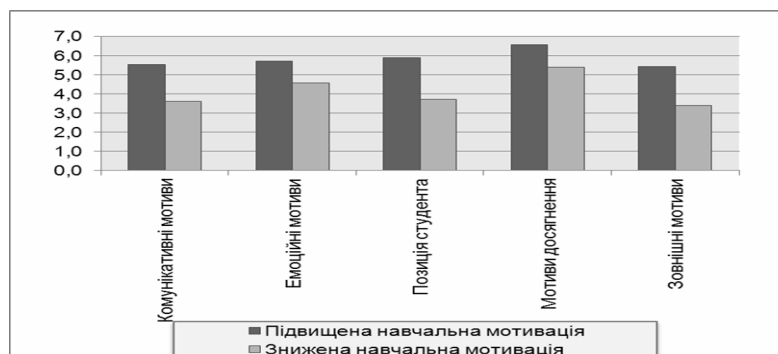
Рис. 3. Взаємозв'язки самовпевненості із навчальними мотивами студентів

В такому випадку студенти проявляють активність у процесі виконання навчальних завдань, у пошуку нового способу рішення, результату. Самокерівництво теж корелює із мотивами досягнення ($r=0,276$ при $p \leq 0,05$). Почуття того, що доля знаходиться у власних руках, здатність справлятися з емоціями і переживаннями з приводу самого себе допомагає досягти бажаного результату і бути орієнтованим на позитивні результати своєї навчальної діяльності.

Таким чином, повний аналіз виявлених кореляцій показав, що найбільше взаємозв'язків із показниками самоставлення має мотивація на успіх. Інтегральні шкали самоставлення, самоповаги, самоінтересу, а також додаткова шкала самоповаги та шкала самоефективності увійшли до парних кореляцій з цим мотивом. Очевидно, що налаштованість на позитивний розв'язок проблем сприяє підвищенню інтегрального почуття „за” власне Я. І навпаки, розуміння та прийняття власного Я допомагає сформувати позитивнішу мотивацію та оптимістичніший погляд у майбутнє.

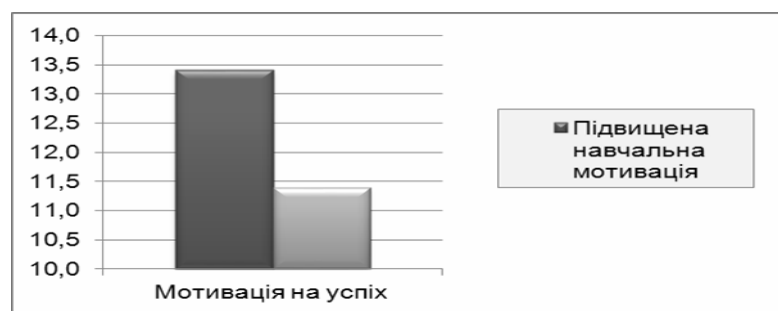
З метою розподілу досліджуваних на підгрупи було застосовано кластерний аналіз за методом k-середніх. В основу розподілу було покладено результати дослідження навчальних мотивів студентів (рис. 4). До першого кластеру увійшло 39 осіб, до другого – 28. Як показав дискримінантний аналіз, коректність класифікації як для першого, так і для другого кластеру становить 100%. Подальше застосування порівняльного аналізу дало змогу виявити, що до першого кластера було віднесено студентів, в яких статистично достовірно вищі показники з наступних навчальних мотивів: комуникативних ($p=0,0001$), емоційних ($p=0,0081$), зовнішніх ($p=0,0001$), мотивів досягнення ($p=0,0005$) та соціальної мотивації з позиції студента ($0,0001$) (рис. 4). Отже, досліджувані з першого кластеру вирізняються прагненням зайняти певну позицію, місце у стосунках з оточуючими, отримати їхнє схвалення, заслужити у них авторитет. Вони більше уваги звертають на емоційне ставлення викладача та емоційну атмосферу, що панує на занятті. Це також пов'язано із зовнішньою мотивацією та думкою оточуючих про їхнє навчання. Такі студенти більше мотивовані на досягнення, частіше орієнтуються на позитивну мету, активно включаються в її реалізацію, вибирають адекватні засоби, спрямовані на досягнення цієї мети, чого не можна сказати про досліджуваних другого кластера.

Таким чином, можна стверджувати, що студенти, яких було віднесено до першого кластера, володіють підвищеною навчальною мотивацією соціального характеру, натомість, студенти з другого кластера мають дещо знижені показники такої мотивації. Зауважимо, що така відмінність не стосується пізнавальних мотивів та мотивів саморозвитку, оскільки не виявлено статистично значущих відмінностей між результатами цих груп. Якщо розглядати подальші відмінності між групами, то з'ясується, що не лише рівень навчальної мотивації на досягнення у них різниться, відмінні також показники методики діагностики мотивації успіху і страху невдачі А. А. Реана (рис. 5). Отже, загальна мотивація на успіх, яка відноситься до позитивної мотивації, більш притаманна студентам із першої групи. З такою мотивацією студенти, починаючи справу, мають на меті досягнення чогось конструктивного, позитивного. В основі їхньої активності лежить надія на успіх і потреба в досягненні успіху. Такі студенти зазвичай впевнені в собі, у своїх силах, відповідальні, ініціативні й активні. Їх відрізняє наполегливість у досягненні мети і цілеспрямованість. Натомість у студентів із зниженою навчальною мотивацією мотиваційний полюс не виражений, оскільки вони не мають чіткої орієнтації на успіх чи на невдачу; очевидно позитивна чи негативна мотивація у них виникає більш ситуативно.

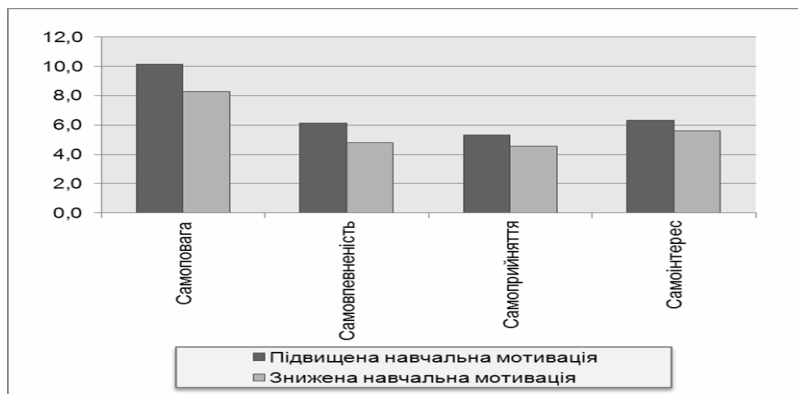
Рис. 4. Порівняння мотиваційних показників у студентів з підвищеною і зниженою навчальною мотивацією

Розглянемо результати порівняльного аналізу показників самоствалення двох виділених груп. Статистично відмінними тут виявилися рівні самоповаги, самовпевненості, самоприйняття та самоінтересу (рис. 6). Отже, студенти із підвищеним рівнем навчальної мотивації демонструються віру в свої сили, здібності, енергію, самостійність, оцінку своїх можливостей контролювати власне життя і бути самопослідовним, розуміти самого себе. Вони володіють вмінням відчувати близькість до самих себе, проявляють інтерес до власних думок і почуттів, готовність спілкуватися з собою „на рівних”, впевненість у своїй цікавості для інших.

Рис. 5. Порівняння рівня прояву мотивації на успіх у студентів з підвищеною і зниженою навчальною мотивацією

У першій групі студентів частіше проявляється симпатія до себе, згода зі своїми внутрішніми мотивами, схвалення самих себе такими, якими вони є, дружнє, поблажливе ставлення до себе. Натомість студенти з тенденцією до зниженої навчальної мотивації частіше можуть бути незадоволені собою та своїми можливостями, почуватися слабкими, сумніватися у своїй здатності викликати повагу в оточуючих. Вони менше зацікавлені у власних емоціях та почуттях, менше цікавляться своїми особистісними властивостями.

Рис. 6. Порівняння показників самоствавлення у студентів з підвищеною і зниженою навчальною мотивацією

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, результати дослідження, зокрема, порівняльного аналізу, підтвердили нашу гіпотезу про те, що особи з вищим рівнем навчальної мотивації характеризуються більш позитивним самоствавленням і навпаки, студентам зі зниженим рівнем навчальної мотивації властиве менш сприятливе ставлення до себе, до оцінки своїх особистих якостей. Студенти з підвищеним рівнем навчальної мотивації більш мотивовані на успіх порівняно з особами із зниженим рівнем мотивації. Результати кореляційного аналізу засвідчили прямий взаємозв'язок між різними компонентами самоствавлення, мотивацією успіху та мотивацією досягнення. Крім того, результати кластерного аналізу засвідчили, що студенти, яких було віднесено до першого кластера, володіють підвищеною навчальною мотивацією лише у сфері соціальних мотивів, натомість, студенти з другого кластера мають дещо знижені показники такої мотивації. Така відмінність не стосується пізнавальних мотивів та мотивів саморозвитку. Тобто, наступна наша гіпотеза підтвердилась частково.

Отже, можна сказати, що для студента є досить важливою зворотній зв'язок від викладача. Чим вище він оцінює здібності студента, чим більше він його заохочує та схвалює результати його навчальної діяльності перед аудиторією, тим вищою є подальша навчальна мотивація студента. Тобто самоствавлення студента все ще дуже залежить від зовнішньої оцінки. Можливо, це обумовлено віком досліджуваних, недостатнім рівнем особистісної зрілості та рівня вияву пізнавальних мотивів юнака чи дівчини. Перспективами подальшого дослідження може бути виявлення динаміки самоствавлення студентів з різним рівнем навчальної мотивації у процесі навчання, порівняння даних показників у студентів першого та останнього років навчання, заочної та денної форми навчання, студентів, які здобувають першу та другу вищу освіту.

Список використаних джерел

1. Гавалешко О.М. Інтеграція комунікативних та творчих компонентів у структурі самосвідомості особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01 “Загальна психологія, історія психології” / Гавалешко Оксана Миколаївна ; Чернівець. нац. ун-т. – Чернівці, 2001. – 20 с.
2. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. / С.С. Занюк. – Київ : Либідь, 2002. – 304 с.
3. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 547 с.
4. Куліш Н. М. Розвиток самосвідомості обдарованих дітей у спільній діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 “Педагогічна та вікова психологія” / Куліш Ніна Михайлівна ; Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Київ, 2003. – 19 с.
5. Педагогічна психологія / под. ред. Н. В. Ключевой. – Москва : ВЛАДОС -ПРЕСС, 2003. – 343 с.
6. Психология личности : словарь-справочник / [ред. П. П. Горностай, Т. М. Титаренко]. – К. : Рута, 2001. – 320 с.

References

1. Gavaleshko O. M. Integraciya komunikatyvny`x ta tvorchy`x komponentiv u strukturi samosvidomosti osoby`stosti : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. psy`xol. nauk : specz. 19.00.01 “Zagal`na psy`xologiya, istoriya psy`xologiyi” / Gavaleshko Oksana My`kolayivna ; Chernivecz. nacz. un-t. – Chernivci, 2001. – 20 s.
2. Zanyuk S. S. Psy`xologiya moty`vaciyi : navch.posib. / S. S. Zanyuk. – Ky`yiv : Ly`bid`, 2002. – 304 s.
3. Il'in E. P. Motivacija i motivy / E. P. Il'in. – SPb. : Piter, 2000. – 547 s.
4. Kulish N. M. Rozvy`tok samosvidomosti obdarovany`x ditej u spil`nij diyal`nosti : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. psy`xol. nauk : specz. 19.00.07 “Pedagogichna ta vikova psy`xologiya” / Kulish Nina My`hajlivna ; Insty`tut psy`xologiyi im. G. S. Kostyuka APN Ukrayiny`. – Ky`yiv, 2003. – 19 s.
5. Pedagogichna psy`xologiya / pod. red. N. V. Klyuevoj. – Moskva : VLADOS -PRESS, 2003. – 343 s.
6. Psihologija lichnosti : slovar'-spravochnik / [red. P. P. Gornostaj, T. M. Titarenko]. – K. : Ruta, 2001. – 320 s.

Резюме. В статті теоретично проаналізовані поняття самоотношение и учебная мотивация. Автори приводять результати емпіричного дослідження особливостей самоотношения у студентів з підвищеним і зниженим рівнем учебної мотивації. Показано, що студенти з підвищеним рівнем учебної мотивації вірять в свої сили, проявляють самоконтроль і самопізнання. В відмінності від них, студенти з тенденцією до зниженої учебної мотивації невдоволені собою і своїми можливостями, сумніваються в здатності викликати увагу у оточуючих.

Ключові слова: самоотношение, учебная мотивация, студентська молодь, мотивація успіху, пізнавальні і соціальні мотиви.

Summary. The paper theoretically analyzes the concept of the self-attitude and motivation. The authors present the results of empirical research of the self-attitude of students with high and low levels of educational motivation. It has been shown that students with higher levels of educational motivation believe in themselves, have self-control and self-understanding. In contrast, the students with a tendency to low educational motivation unhappy with themselves and their abilities, doubt the ability manifestation respect from others.

Key words: self-attitude, educational motivation, students, success motivation, cognitive and social motives.

УДК 159.9:61

К.В. ЛЕВШУНОВА

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЗДОРОВ'Я: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ МІЖ ПОНЯТТЯМИ

У статті розглянуто пояснення терміна «благополуччя», його складових. З'ясовано сутність феномена «здоров'я», висвітлено причинно-наслідковий зв'язок між термінами «благополуччя» та «здоров'я». У контексті дослідження зроблено висновок, що визначення «здоров'я» та «благополуччя» за вказаними у статті спільними ознаками – подібні, близькі за змістом поняття, але не тотожні.

Ключові слова: благополуччя, здоров'я, складові благополуччя, щастя, людина.

Постановка проблеми. В останнє десятиріччя проблема благополуччя людини все частіше стає предметом вивчення науковців. Ситуація пов'язана з теоретичною та практичною необхідністю визначення механізмів і детермінант сильних сторін людини, визначенням чинників повноцінного життя, переходом особистості в стан позитивного функціонування, основами внутрішньої рівноваги людини. Загалом, під науковий приціл проблема благополуччя людини потрапила тільки після багаторічного дослідження стресів, вікових криз і психологічних травм, у контексті яких розглядали особистість.

У свідомості кожної людини існує власне бачення та розуміння благополуччя. Більшість ототожнює його з відчуттям щастя, спокою, високим фінансовим успіхом, наявністю духовних ресурсів і життєвих сил, відчуттям гармонії, але найчастіше «благополуччя» порівнюють зі здоров'ям. Тому **мету статті** вбачаємо у необхідності з'ясувати, що спільного та відмінного мають вказані визначення.

Результати теоретичного дослідження. Вивчення концепту благополуччя та його складових свого часу розглядалося та продовжує розглядатися рядом дослідників: Н.Бобровською, М.Бучацькою, Н.Бахаревою, О.Калиною, О.Середою, О.Тарадановим, В.Духневичем, Е.Кологривовою, О.Знанецькою та ін.

Сучасний науковий світ використовує термін «благополуччя» достатньо диференційовано: в біологічних, медичних, економічних, соціологічних науках, у педагогіці та філософії. Кожна з наук розглядає певний, що відноситься до сфери її компетенції, аспект даної проблеми. Опираючись на дослідження Ю.Безсонової, робимо висновок, що науковець зустрів близько 60% робіт, у яких слово «благополуччя» пов'язане із питанням економіки, і тільки 5% становлять роботи психологічного напрямку. Дослідниця зазначає, що семантика слова «благополуччя» є неоднозначною та розкриває її як інтегративний психічний феномен, цілісне переживання, яке відображає успішність функціонування індивіда в соціальному середовищі, супроводжується сприятливим емоційним фоном, функціональним станом організму та психіки, позитивним самовідношенням, довірливим ставленням до світу [1].

О. Зілова [2], досліджуючи етноспецифіку концепту «благополуччя» в російській, британській та американській лінгвокультурах, опираючись на етимологічний аналіз «благополуччя», дійшла висновку, що слово запозичене зі старослов'янської мови та є своєрідно утвореною калькою грецького слова «eutychia», яке тлумачать як «eu» – «добро», «благо» та «tychia» – «доля». Науковець обґрунтовано зазначає, що поняття у своєму розумінні є обширним та пояснюється як успішний результат, здоров'я, блага, щастя, матеріальна забезпеченість, спокійний стан протікання життя.

Проаналізувавши з точки зору етимології поняття «благополуччя» в тлумачних словниках, виділяємо найбільш ґрунтовні, на наш погляд, трактування. Згідно з лексичними поясненнями С. Ожегова та Н. Шведової [5], під благополуччям розуміють: «спокійний і щасливий, без будь-яких порушень, перебіг справ, життя, досягнення бажаного результату». Окрім того, часто зустрічаємо, що поняття благополуччя виступає синонімом до поняття щастя, позитивний фізичний і психічний стан або матеріальна забезпеченість життя. Також термін «благополуччя» розглядається як стан повного добробуту, гаразду та щастя, відчуття спокою, життя в достатку, безпечності. В цілому, під цим визначенням розуміють складний продукт, результат впливу спадковості, середовища та особливостей індивідуального розвитку. Благополуччя є станом людини або об'єктивною